

A HERDANZA DA CULTURA CLÁSICA

A cultura dos antigos gregos e romanos constitúe un dos grandes patrimonios da humanidade e é a base da nosa cultura occidental.

Os gregos foron un pobo preocupado polo ser humano, polo saber e pola arte. Os romanos foron un pobo máis práctico.

- 1 Que importancia pensas que teñen as culturas grega e romana na cultura occidental?

- 2 Saberías dicir algún aspecto da nosa cultura onde sexa evidente a herdanza da cultura clásica?

- 3 Cita algunha diferenza existente entre a cultura grega e a romana:

- 4 Os Xogos Olímpicos naceron na Grecia clásica. Tratábase dunha celebración relixiosa en honor ao deus Zeus. Indaga a que deporte corresponde cada unha das imaxes:

.....

.....

.....

Cidade grecorromana de Éfeso

SOLUCIÓN FICHAS ROMA : CULTURA

..1..QUÉ IMPORTANCIA PENSAS QUE TEÑEN AS CULTURAS GREGA E ROMANA NA CULTURA OCCIDENTAL?:

..pois que constitúen a base da cultura occidental en TÓDALAS formas e ámbitos (dereito, costumes, lingua etc

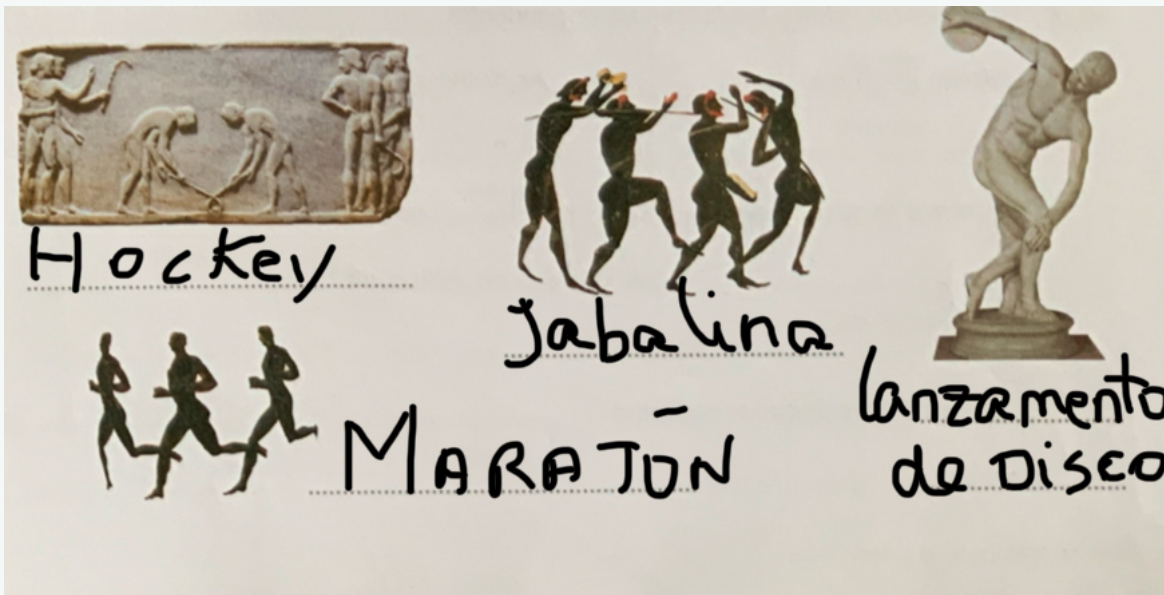
..2..SABERÍAS DICIR ALGÚN ASPECTO DA NOSA CULTURA OCCIDENTAL ONDE SEXA EVIDENTE A HERDANZA DA CULTURA CLÁSICA?

.. pois por exemplo a propia política ,a figura dos comicios,o senado ,a base do dereito civil foi o dereito romano.

..3..CITA ALGUNHA DIFERENZA EXISTENTE ENTRE A CULTURA GREGA E A ROMANA :

..pois por exemplo a grega era máis limitada ao estudo do ser humano e a Romana era máis universal pola amplitude dos territorios que conquistou ;era máis práctica e sincrética pois colleu o mellor dos territorios e civilizacións que conquistou

..4..OS XOGOS OLÍMPICOS NACERON NA GRÉCIA CLÁSICA .TRATÁBASE DUNHA CELEBRACIÓN RELIXIOSA EN HONOR DO DEUS ZEUS .INDAGA A QUÉ DEPORTE CORRESPONDE CADA UNHA DAS IMAXES

..

Os deuses gregos e romanos

- Os **gregos** crearon unha relixión **politeísta** (isto é, existían moitos deuses e deusas), que exerceu unha grande influencia na arte e na cultura occidentais.
- Os **romanos** adoptaron os deuses gregos e déronlles nomes latinos.
- Estas divindades eran inmortais, tiñan poderes extraordinarios e aspecto humano (**antropomórficas**).
- Habitaban no **Olimpo**, o máis alto e sagrado dos montes que se coñecen da antiga Grecia.

- Para honrar os seus deuses realizaban un **culto privado** nos fogares. O **culto público** consistía en realizar ritos, sacrificios e procesións en **santuarios e templos**.
- En Roma rendíasilles culto aos **deuses da casa** e do **fogar** nun altar doméstico e dábales honra aos espíritos dos **antepasados**.
- Os gregos e os romanos realizaban ritos para saber a vontade dos deuses; os gregos consultaban os **oráculos** dirixidos por unha pitonisa; os romanos, **agoreiros** que interpretaban o voo das aves.

1 Observa a fotografía e responde:

– Que santuario aparece na fotografía?

– Que edificios destacan?

A partir do século VII a.C., Delfos consagrouse como santuario do deus Apolo, chegando a ser o centro relixioso de Grecia.

2 Enche os espazos baleiros cos termos correspondentes:

- A relixión grega era (1) As divindades eran (2)
 tiñan (3) e (4) (antropomórficas).
 – Para honrar os seus deuses, os gregos realizaban un culto (5) nos fogares e un culto (6) que consistía en realizar ritos, (7) e (8) en (9) e (10)
 – Os gregos e os romanos consultaban (11) e (12) para saber a (13)

DEUSES GREGOS / DEUSES ROMANOS

3 Observa os deuses gregos e romanos e completa o seguinte cadro:

Nome grego	Nome romano	Deus...
	Marte	
Hermes		
Zeus		do mar
		da caza
	Venus	
Hera		do fogar
Hades		
	Ceres	

..1..OBSERVA A FOTOGRAFÍA E RESPONDE:

..qué santuario aparecerá na fotografía? : pois o SANTUÁRIO DE DELFOS

..qué edificios destacan? : pois O TEMPLO DE APOLO,O ALTAR , O TEATRO E O EDIFICIO DO TESOURO DOS ATENIENSES

..2..ENCHE OS ESPAZOS BALEIROS COS TERMOS CORRESPONDENTES :

..A relixión grega era **(1) POLITEÍSTA** . As divindades eran **(2)inmortáis** ,tiñan **(3)poderes extraordinarios** e **(4) aspecto humano** (antropomórficas).

..Para honrar os seus deuses ,os gregos realizaban un culto **(5) privado** nos fogares e un culto **(6) público** que consistía en realizar ritos,(**7) ,sacrificios e (8) procesións en (9) santuarios e (10) templos.**

..Os gregos e os romanos consultaban **(11) os oráculos e (12) os augures para saber a vontade dos deuses .**

..3..OBSERVA OS DEUSES GREGOS E ROMANOS E COMPLETA O SEGUINTE CADRO:

NOME GREGO	NOME ROMANO	DEUS.....
ARES	MARTE	..deus da guerra
HERMÉS	MERCURIO	..deus do comercio ,o mensaxeiro
ZEUS	XÚPITER	..deus dos deuses
POSEIDÓN	NEPTUNO	..deus do mar
ARTEMISA	DIANA	..deusa da caza
AFRODITA	VENUS	..deusa do amor e da beleza
HERA	XUNO	..deusa da familia
HESTIA	VESTA	..deusa do fogar
HADES	PLUTÓN	..deus do inferno,do averno
DEMÉTER	CERES	..deusa dos cultivos ,da fertilidade

2 A arquitectura grega

- Os gregos crearon unha **arquitectura** baseada na **harmonía** e na **proporcionalidade**.

As súas dimensións eran reducidas e estaban pensadas á **medida do ser humano**. As grandes construcións gregas foron o **templo** e o **teatro**.

- Para construír os seus templos, os gregos non usaron nin o arco nin a bóveda. Os edificios baseábanse na unión de columnas verticais e vigas horizontais (**arquitra**be ou lintel).

- A procura da proporción conduciu á elaboración das denominadas **ordes** ou estilos arquitectónicos.

Existen tres ordes: a **dórica**, a **xónica** e a **corintia**. Diferéncianse polo estilo das súas columnas e a distribución do entaboamento.

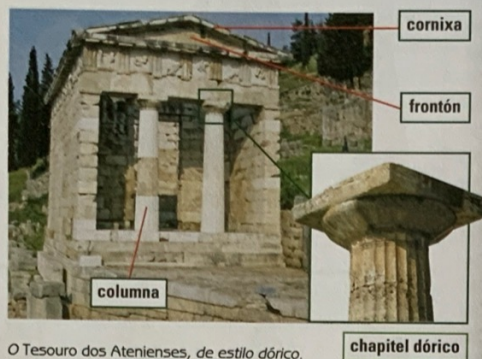
- Os **teatros** construíanse aproveitando as abas dunha montaña. As **bancadas** tiñan forma semicircular, e a **escena** e mais a **orquestra** eran chás.

- 1 Describe os elementos de cada orde arquitectónica grega:

Dórica:

Xónica:

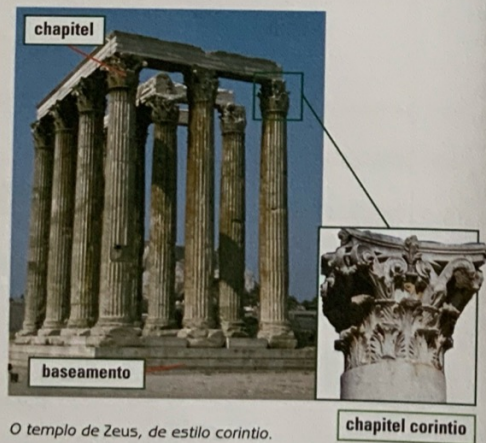
Corintia:

O Tesouro dos Atenienses, de estilo dórico.

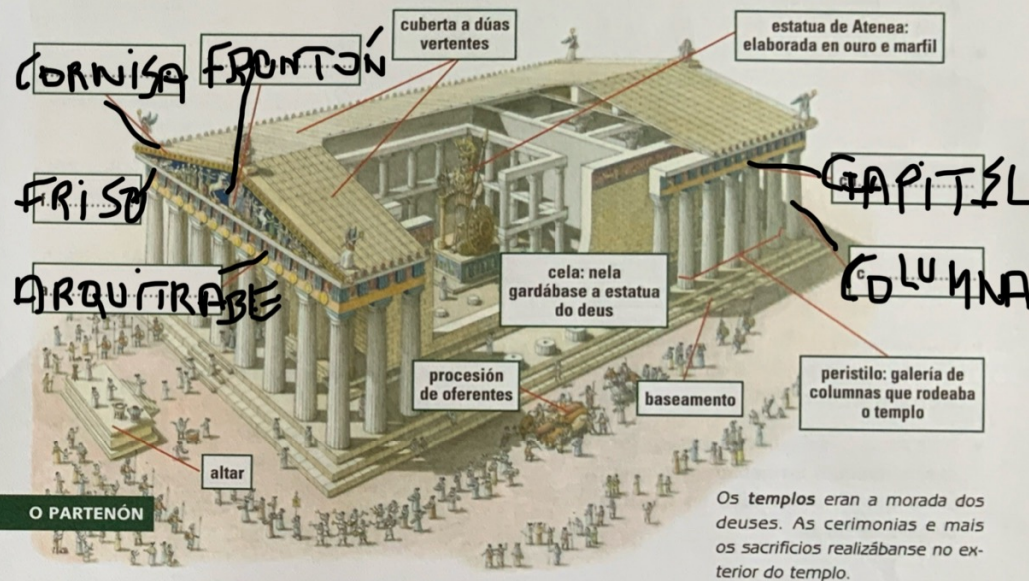
O templo de Atenea Niké, de estilo xónico.

O templo de Zeus, de estilo corintio.

- 2 Coloca no lugar correspondente deste debuxo os seguintes elementos:

• cornixa • frontón • friso • arquitra • columna • chapitel

Os templos eran a morada dos deuses. As cerimonia e mais os sacrificios realizábanse no exterior do templo.

- 3 Cales eran as dúas principais construcións gregas? Que función tiñan?

- 4 Observa a fotografía e responde:

– Onde se construían os teatros gregos?

– Cales eran as partes máis importantes do teatro grego? Como eran?

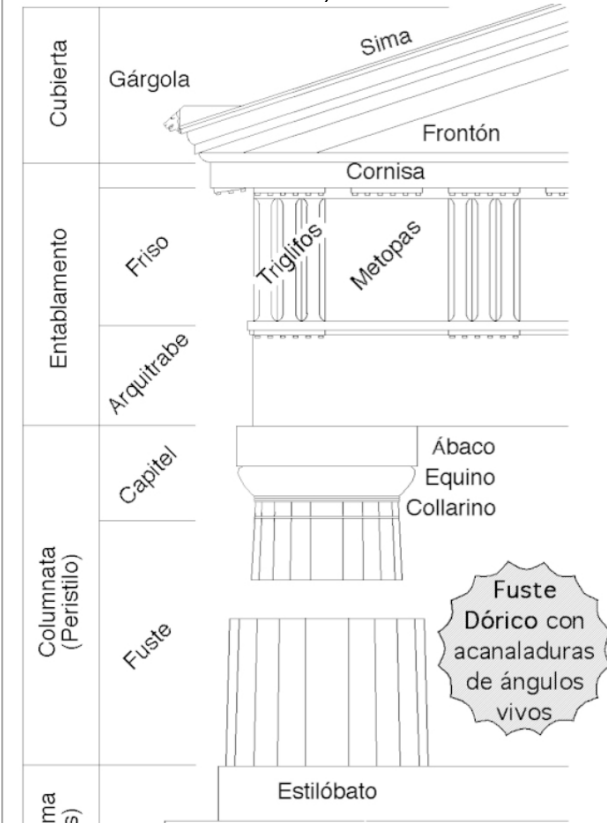

Teatro grego de Epidauro, edificado no século IV a.C.

1..DESCRIBE OS ELEMENTOS DE CADA ORDE ARQUITECTÓNICA:

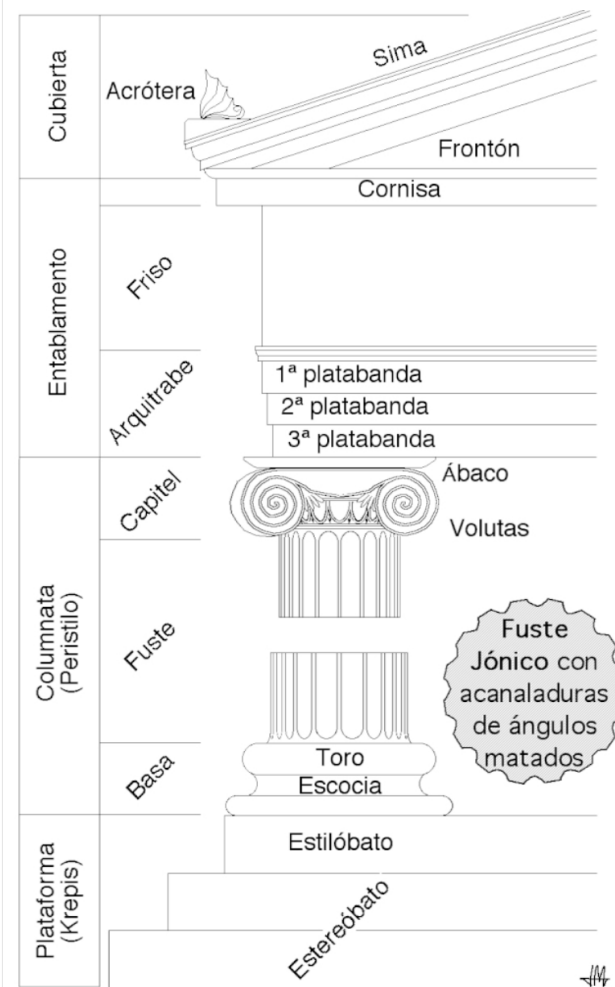
..a.. DÓRICA :

..ORDE SÓBRIA E SEN ADORNOS NAS SÚAS COLUMNAS ,LA COLUMNNA DESCANSA DIRECTAMENTE SOBRE EL PISO ,EL CAPITEL ESTÁ COMPUESTO POR UNA PIEZA RECTANGULAR LLAMADO PRISMA ,UN EQUINO O PIEZA TRIANGULAR Y UN COLLARINO ;EL FUSTE DE LA COLUMNA ES ESTRIADO ,DE ARISTAS VIVAS . EL FRISO SE DECORA CON TRIGLIFOS Y METOPAS (ÉSTAS ÚLTIMAS CON ESCENAS MITOLÓGICAS)

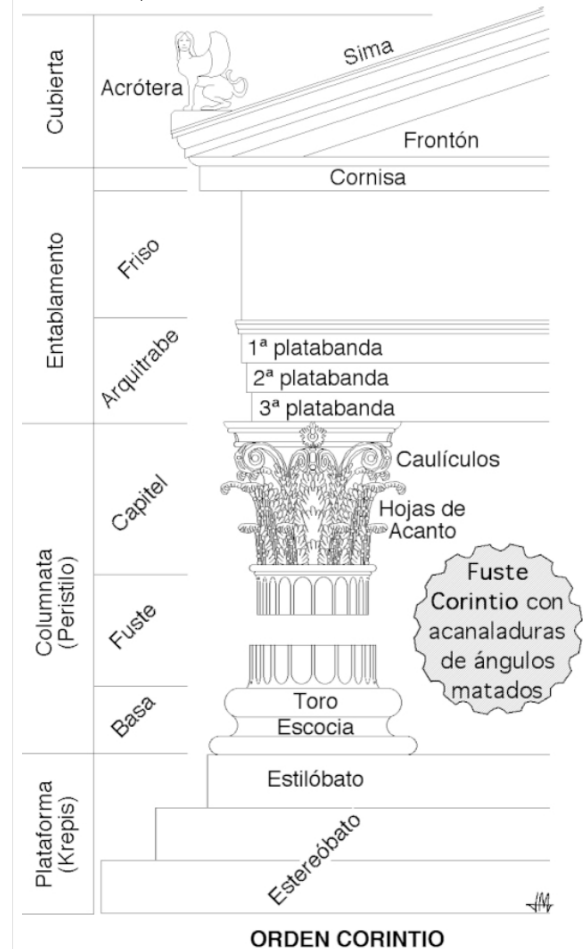
..b..JÓNICA

..ORDE MAIS ESBELTO CUN CAPITEL CON VOLUTAS E ÁBACO ,A COLUMNA E SEN ESTRÍAS ,FORMANDO ACANALADURAS ;APOIA SOBRE UNHA BASA :

..c..CORÍNTIA

..CAPITEL COMPUESTO POR HOJAS DE ACANTO ,MUY ESTILIZADO

3.. CALES ERAN AS DÚAS PRINCIPAIS CONSTRUCCIÓN GREGAS ? QUÉ FUNCIÓN TIÑAN?

..as dúas principais construción eran OS TEMPLOS E OS TEATROS

..OS TEMPLOS TIÑAN FUNCIÓN RELIXIOSA E OS TEATROS POIS DE OCIO ,PÚBLICA

4..OBSERVA A FOTOGRAFÍA E RESPONDE:

..ONDE SE CONSTRUÍAN OS TEATROS GREGOS? : pois nas abas (vertentes dunha montaña)

..CALES ERAN AS PARTES MÁIS IMPORTANTES DUN TEATRO GREGO? ..pois as bancadas nas abas das montañas para o público ,a SCENA (era o fondo) e a ORCHESTRA (PARA OS COROS) ,A ORCHESTRA ERA REDONDA E A SCENA ERA RECTANGULAR

3 A arquitectura e o urbanismo romanos

- A mentalidade práctica dos romanos fixo que nas súas edificacións se lles dese máis importancia aos aspectos técnicos e de uso que aos estéticos.
- A **arquitectura romana** mesturou elementos da grega (columnas, frontóns) con técnicas como o arco e a bóveda, que lles deron aos seus edificios unha grande amplitude.
- Os edificios construíanse con ladrillo cocido e un primitivo **formigón**. Moitos recubríanse de **adobe pintado** ou de **mármore**.
- Os romanos planificaron as súas cidades a partir de dúas rúas principais (**cardo**: N-S e **decumano**: L-O).
- No centro da cidade atopábase o **foro** ou **praça**. As rúas formaban unha cuadrícula na que se construían as **ínsulas** ou bloques de casas.

EDIFICIOS PÚBLICOS ROMANOS

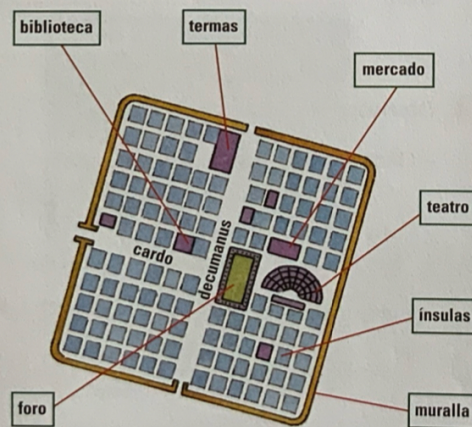
As cidades romanas enchéronse de obras públicas:

- Edificios relixiosos: o templo.
- Edificios destinados á administración e goberno: o **foro** (reunións públicas) e a **basílica** (tribunal de xustiza).
- Espazos destinados ao lecer: o **teatro**, o **anfiteatro** (loitas de gladiadores), o **circo** (carreiras) e as **termas** (baños).
- Vías de comunicación: as **calzadas** e mais as **pontes**.
- Monumentos conmemorativos: as **columnas**, os **mausoleos** e os **arcos de triunfo**.

A Maison Carrée, en Nîmes (Francia). Os templos romanos adoitaban construírse enriba dun podio.

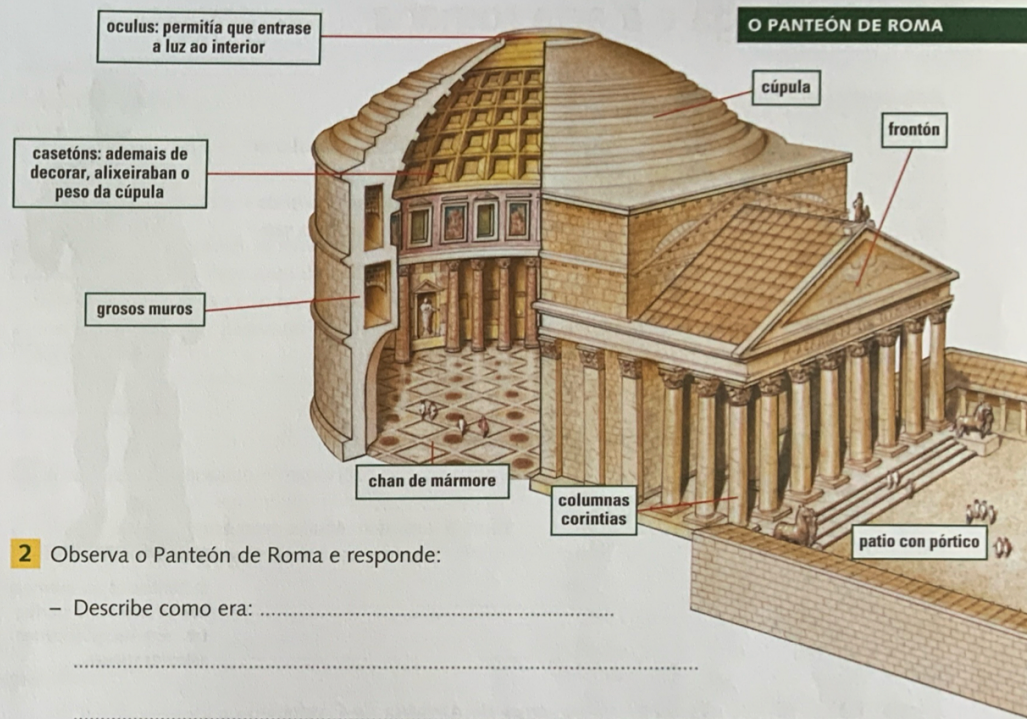
PLANO DUNHA CIDADE ROMANA

1 Fíxate no plano dunha cidade romana e responde:

- Cales eran as dúas rúas principais?
.....
- Como se construían os edificios das cidades?
.....
- Que era o foro? Onde estaba situado?
.....

O PANTEÓN DE ROMA

2 Observa o Panteón de Roma e responde:

- Describe como era:
.....
- Para que servía?
.....

3 Completa o cadro con algún edificio público romano que escollas:

Edificio	Función

1..FÍXATE NO PLANO DUNHA CIDADE ROMANA E RESPONDE :

..CALES ERAN AS DÚAS RÚAS PRINCIPAIS? ..pois O CARDUS E O DECUMANUS

..CÓMO SE CONSTRUÍAN OS EDIFICIOS DAS CIDADES? ..pois con ladrillo cocido,formigón ,MOITOS se decoraban con adobe pintado e mármore

2..OBSERVA O PANTEÓN DE ROMA E RESPONDE:

..DESCRIBE COMO ERA: edificio de planta circular pero cun pórtico rectangular que imita a fachada dun templo grego ,porticado no fronte con frontón e tallado a dúas augas ; está sustentada toda a estrutura por grosso muros de descarga e un sistema interior do mesmo muro de arcos e bóvedas .

..interiormente é moi rico pero exteriormente é sobrio

..a a cuberta é unha cúpula cunha fiestra no centro que deixa pasar a luz solar e ésta dora de valores plásticos ao edificio

..a utilización do formigón abarata costes e fai mais lixeira o peso da cúpula

..para qué servía? :servía para o culto aos deuses

3..COMPLETA O CADRO CON ALGÚN EDIFICIO PÚBLICO ROMANO QUE ESCOLLAS

..A..O CIRCO	..para as carreiras
..B..AS TERMAS	..baños públicos e lugar de reunión
..C..O FORO	..para reunión públicas ,gobierno
..D..A MURALLA	..función defensiva
..E..ANFITEATRO	..para Loitas de gladiadores
..F..TEATRO	..para representación teatrais
..G..BASÍLICA	..tribunal de xustiza

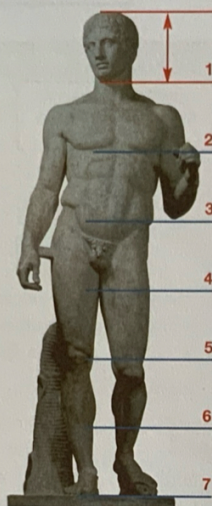
4 A arte grega e a arte romana

A ARTE GREGA

- A **escultura** e a **pintura gregas** querían representar a **beleza ideal** e o **movemento**. Os gregos buscaron as proporcións ideais do corpo humano e desenvolveron o **canon**, isto é, un modelo para a representación do corpo humano baseado nun xogo de proporcións entre as distintas partes do corpo.
- Tamén sobresaí a cerámica grega, con fermosas pinturas que representaban escenas da mitoloxía e da vida cotiá en Grecia.

1 Observa a escultura do *Doríforo*, de Policleto:

- Que é o canon?
- Cal é o desta escultura?

O Doríforo é un exemplo das proporcións perfectas: sete veces as dimensións da cabeza.

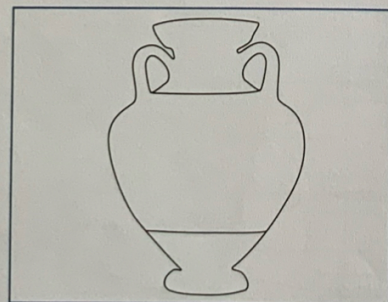
2 Fíxate na escultura de *Afrodita de Cnido*:

- A quen representa?
- Ten unhas proporcións semellantes ás do *Doríforo*?

3 Fíxate na cerámica grega e debuxa a túa propia escena con todo o que aprendiches da cultura grega ata agora:

A Afrodita de Cnido, de Praxíteles, converteuse no ideal de beleza feminina.

A ARTE ROMANA

- A **escultura** romana estivo moi influída polos modelos gregos. As principais innovacións romanas foron o **retrato** realista e o **relevo** conmemorativo.
- Os romanos decoraban as súas vivendas con **pinturas murais**, que representaban diversas escenas mitolóxicas, da vida cotiá e paisaxes, e con **mosaicos**, que adoitaban presentar motivos xeométricos ou figurativos.

O relevo da Columna Trajana en Roma narra as vitorias do emperador Traxano.

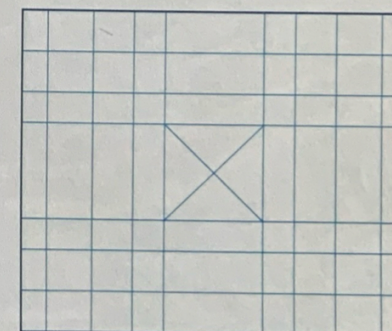
4 Observa este mosaico e responde:

- Por que dicimos que a arte romana é máis realista que a grega?
- Que representa a escena do mosaico?

Mosaico romano representando uns músicos da rúa.

5 Realiza o teu propio mosaico. Debuxa no recadro da dereita un mosaico xeométrico semellante ao da esquerda:

1..OBSERVA A ESCULTURA DO DORÍFORO,DE POLÍCLETO :

..QUÉ É O CANON?: é un modelo para a representación do corpo humano baseado nun XOGO de proporcións nas distintas partes , esto é por exemplo,o de POLÍCLETO era a medida de 7 cabezas a altura total da figura ;outros escultores coma praxítelas,LISIPO e SCOPAS UTILIZARÁN OUTROS cañones CON OUTRAS MEDIDAS .

..ao igual que na arquitectura temos as ordens clásicas (DÓRICA-XÓNICA E CORÍNTIA) ,pois na escultura temos o canon .

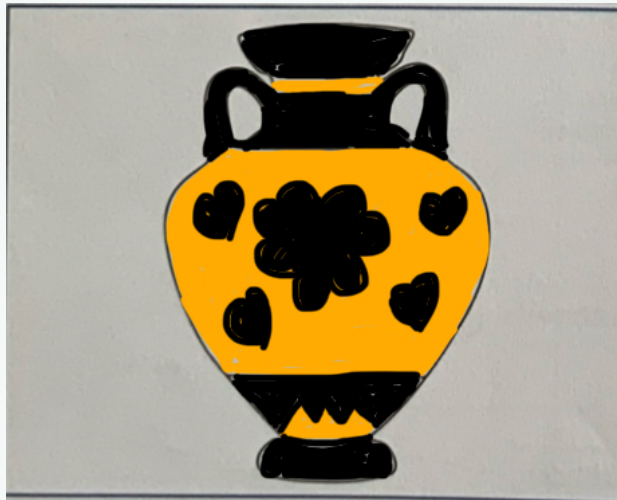
..CAL É O DE ESTÁ ESCULTURA? :a altura é sete veces a dimensión da cabeza

2..FÍXATE NA ESCULTURA DE AFRODITA DE CNIDO:

..A QUEN REPRESENTA? : á deusa AFRODITA (VÊNUS EN ROMA) ,deusa da beleza e do amor

..TEN UNHAS PROPORCIÓNS SEMELLANTES ÁS DO DORÍFORO? :pois non ,é moito mais esbelta ,é do escultor PRAXITELES ,SON 8 CABEZAS a altura total e realza o que se chama a CURVA PRAXITELIANA (CONTONEA O CORPO,COMA UNHA POSE DE MODELO ,ADIANANDO OU FLEXIONANDO A RODILLA ESQUERDA E APOIÁNDO O PESO DO CORPO NA DEREITA) ,intenta dotar de movemento é autonomía NO ESPAZO .

3..FÍXATE NA CERÁMICA GREGA E DEBUXA A TÚA PROPIA ESCENA CON TODO O QUE APRENDICHES DA CULTURA GREGA ATA ÁGORA :

ARTES PLÁSTICAS ROMANAS

1..OBSERVA ESTE MOSAICO E RESPONDE:

..POR QUÉ DICIMOS QUE A ARTE ROMANA É MAIS REALISTA QUE A GREGA?...pois por que se centraban na arte da vida cotiá ,ademais da mitolóxica e tamén no relevo histórico .Nos retratos representaba as características psicológicas da personaxe.

..QUÉ REPRESENTA A ESCENA DO MOSAICO?...representa unha escena da vida cotiá ,neste caso uns músicos na Rúa.

2..REALIZA O TEU PROPIO MOSAICO .DEBUXA NO MOSAICO DA DEREITA UN MOSAICO XEOMÉTRICO SEMELLANTE AO DA ESQUERDA :

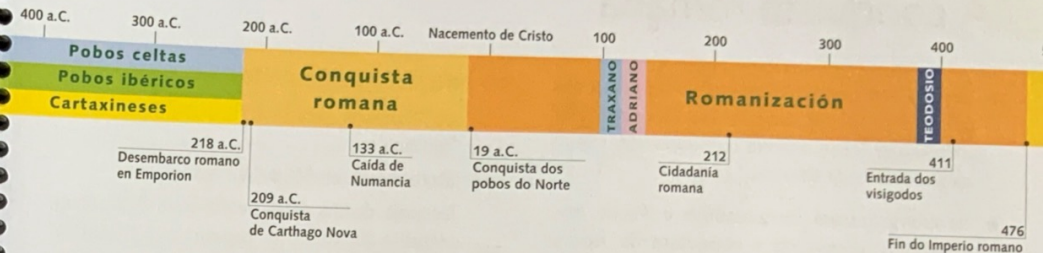

15

GALICIA NA HISPANIA ROMANA

Vista de Lugo coas súas murallas romanas

No século III a.C., os romanos decidiron ocupar a Península Ibérica para opoñerse á expansión cartaxinesa e apoderarse dos seus territorios.

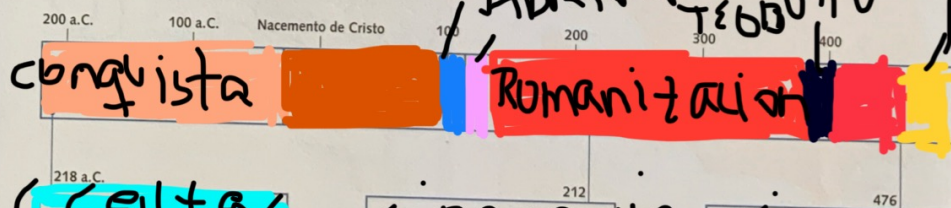
A **conquista romana** desenvolveuse entre os séculos III e I a.C., e iniciouse un proceso de **romanización**.

A **presenza romana** no territorio peninsular, que chamaron Hispania, durou ata o século V d.C. Durante todo este tempo, Hispania foi unha provincia máis dentro do Imperio romano.

1 Quen habitaba a Península Ibérica a mediados do I milenio a.C.? Cando comezaron os romanos a conquista da Península?

2 Observa o eixe cronolóxico e elabora un semellante:

- Escribe no lugar axeitado os diferentes períodos que amosa o eixe e pinta cada un cunha cor diferente.
- Escribe, xunto ás datas, algúns dos acontecementos máis importantes das épocas prerromana e romana.

Handwritten notes: Celtas, ibéricos, Cartaxineses, CIDADANIA ROMANA, chegada dos ROMANOS S.III.

1..QUEN habitaba a península ibérica a mediados do I milenio a de C?.CANDO COMEZARON OS ROMANOS A CONQUISTA DA PENÍNSULA?

..habitaban os **CELTAS ,POBOS IBÉRICOS E OS CARTAXINESES** :

OS POBOS PRERROMANOS NA PENÍNSULA IBÉRICA

..A..OS POBOS IBÉRICOS ..OCUPABAN UNHA ZONA QUE SE ESTENDÍA ENTRE A COSTA MEDITERRANEA,(dende o SURESTE ata ANDALUCÍA E OS PIRENLOS)..eran pobos moi desenvolvidos polo contacto con fenicios e gregos ,coñecían a escritura

..B..OS CELTAS :NO NORTE,ESTE E CENTRO DA PENÍNSULA ,ocupados por pobos de ORIXE indoeuropea ,habitaban en CASTROS e coñecían a metalurgia do ferro pero non a escritura

.. **A unión ENTRE OS CELTAS E OS ÍBEROS DEU LUGAR AOS CELTÍBEROS** ,pobos de ORIXE e língua celtas pero moi influenciados pola cultura ibérica (LESTE DA MESETA E NO SISTEMA IBÉRICO)

..C..OS CARTAXINESES ,XUNTO COS FENÍCIOS E OS GREGOS ,UNIDO AOS INDOEUROPEOS (ÉSTES ÚLTIMOS COÑECIDOS COMO OS POBOS DOS CAMPOS DE URNAS) colonizaron enclaves sobre todo na costa levantina e do sur peninsular

A conquista romana

- Romanos e cartaxineses enfrontáronse polo dominio do Mediterráneo nas **Guerras Púnicas**, que foron a orixe da ocupación romana da Península Ibérica.
- Os **cartaxineses** conquistaron o Sueste peninsular e planearon a conquista de Roma desde a Península Ibérica. No seu avance atacaron Sagunto, cidade ibérica aliada dos romanos.
- Para frear o poder cartaxinés, os **romanos** desembarcaron en *Emporion* (Ampurias) no ano 218 a.C., expulsaron os cartaxineses da Península e comezaron a súa conquista.
- A conquista da Península, á que os romanos denominaron Hispania, desenvolveuse en **catro fases** (218-19 a.C.):

- Primeira fase (218-201 a.C.):

A conquista de *Carthago Nova*, no ano 209 a.C., e de *Gades* (Cádiz), no ano 205 a.C., fixeron posible o control do Leste e mais do Sur peninsulares.

- Segunda fase (201-154 a.C.):

Os romanos dominan a zona oriental da Península.

- Terceira fase (154-133 a.C.):

Despois dunha forte resistencia dos pobos celtas e da toma de Numancia (133 a.C.), capital dos celtiberos, os romanos dominan a Meseta.

- Cuarta fase (29-19 a.C.):

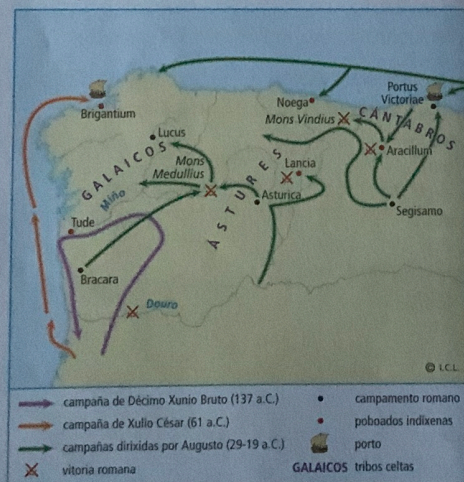
Co sometemento das belicosas tribos de cántabros, astures e galaicos que opuxeron unha forte resistencia, os romanos deron por finalizada a conquista da Península Ibérica.

- Desde o século II a.C., os romanos levaran a cabo expedicións para facérense co control do Noroeste da Península Ibérica.
- Logo de diversas campañas militares iniciadas no ano 137 a.C., a conquista definitiva de **Galicia** produciuse en tempos do emperador Augusto.

A CONQUISTA DE HISPANIA (218-19 a.C.)

A CONQUISTA DO NOROESTE PENINSULAR

- 1 Observa o mapa da conquista romana de Hispania e realiza estas actividades:

- Pinta cada unha das etapas segundo a cor da lenda seguindo as indicacións dos números.
- Pinta os símbolos que indican as zonas de resistencia á conquista romana.
- Debúxalles o símbolo de "sitio" ás cidades de *Carthago Nova* e *Numantia*.
- Agora, cos datos do mapa, completa o seguinte cadro:

A CONQUISTA DE HISPANIA

Fase	Anos	Zona ocupada
1	218-201 a.C.	
2	201-154 a.C.	
3	154-133 a.C.	
4	29-19 a.C.	

- 2 Completa a seguinte frase:

- Os romanos chegaron á Península para expulsar os
- A conquista romana durou do ano ata o ano

- 3 Observa o mapa da conquista do noroeste peninsular y describe as campañas da conquista do territorio gallego.

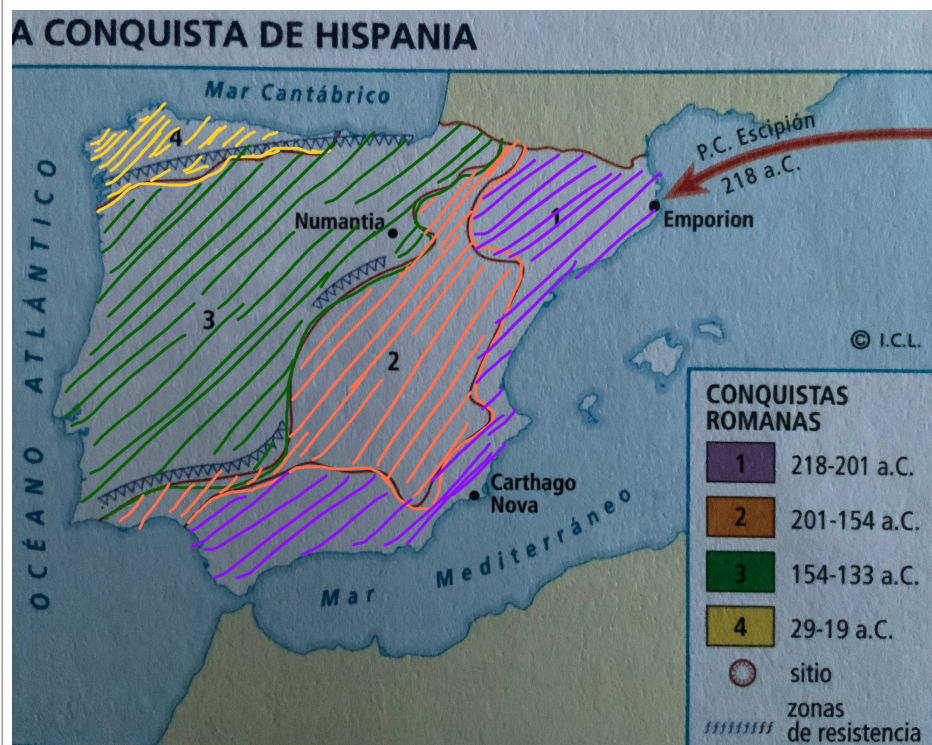
1..OBSERVA O MAPA DA CONQUISTA ROMANA DE HISPANIA E REALIZA ESTÁS ACTIVIDADES :

..PINTA CADA UNHA DAS ETAPAS SEGUNDO A COR DA LENDA SEGUINDO AS INDICACIÓNS DOS NÚMEROS.

..PINTA OS SÍMBOLOS QUE INDICAN AS ZONAS DE RESOSTENCIA Á CONQUISTA ROMANA

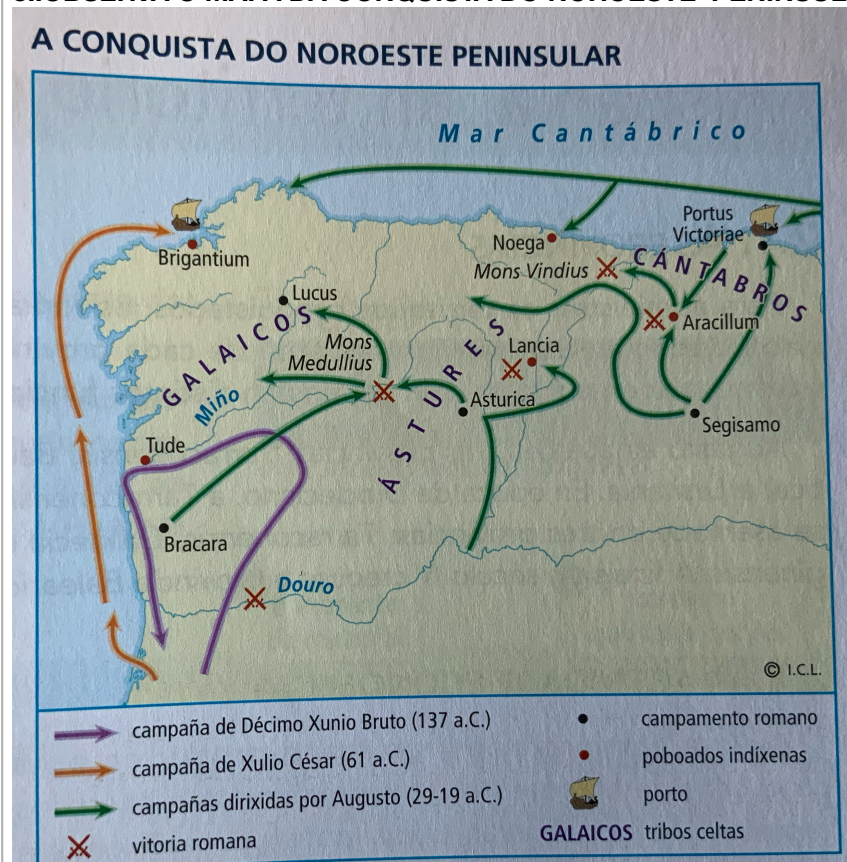
..DEBÚXALLES O SÍMBOLO DE “SÍTIO” ÁS CIDADES DE CARTHAGO NOVA E NUMANTIA

..AGORA COS DATOS DO MAPA ,COMPLETA O SEGUINTE CADRO

CADRO DE CONQUISTA:	ZONA OCUPADA
FASE. E ANOS:	
..1ª FASE210-201 a de C	..conquista do SUR e leste peninsular (gades:CÁDIZ) e CARTHAGO NOVA (capital de CARTAGO en HISPANIA) ..SÉCULOS DE LOITA CONTRA OS cartaxineses (ERAN UNHA POTÊNCIA COMERCIAL E MILITAR) a loita contras o IMPERIO CARTAXINÉS POSIBILITOU QUE OS ROMANOS CHEGASEN Á PENÍNSULA IBÉRICA)xa que os cartaxineses refuxiáronse nos seus territorios na na Península ibérica Fuxindo dos romanos no mediterráneo .
..2ª FASE.....201-154 a de C	..dominan a zona oriental (leste) da península (sistema ibérico) ,doblegan aos iberos
..3ª FASE.....154-133 a de C	..os romanos acaban dominando a meseta despois dunha loita contra os pobos celtíberos : caída de NUMANCIA ,capital dos celtíberos ,controlan así o resto de pobos da meseta. ..cae VIRIATO,caudillo dos lusitanos
..4ª FASE.....29-19 a de C	..someten as tribus do NW peninsular: cántabros,astures e galaicos ,dende o século II temos expediciones dos romanos para conquistar o NW da península ibérica ..o territorio do NW peninsular sométase a Roma bo 137 a de C. ,xa en tempos do EMPERADOR AUGUSTO
2..COMPLETA A SEGUINTE FRASE:	
..os romanos chegaron á Península para expulsar os CARTAXINESES	
..A CONQUISTA ROMANA DUROU DO ANO 218 a de C ata o ano 19 a de C.	

3..OBSERVA O MAPA DA CONQUISTA DO NOROESTE PENINSULAR E DESCRIBE AS CAMPAÑAS DA CONQUISTA DO TERRITORIO GALEGO

..DENDE O SÉCULO II a de C. OS ROMANOS EFECTUARTON CAMPAÑAS PARA FACERSE COS TERRITÓRIOS DO NORTE E NOROESTE PENINSULAR , (GALAICOS,CÁNTABROS E ASTURES)

..PÓDESE OBSERVAR NO MAPA A PRIMEIRA CAMPAÑA DE DÉCIMO XUÑO BRUTO (S.II a de C) (cor violeta)POLO NORTE DE PORTUGAL ,NON PODEN SOBREPASAR O RIO MIÑO

..DESPOIS ESTÁN AS CAMPAÑAS DE XULIO CÉSAR(S.I a de C) en cor laranxa ,POLA COSTA DAS RIAS BAIXAS E RIAS ALTAS ,GOLFO ÁRTABRO

..POR ÚLTIMO TEMOS AS CAMPAÑAS DE AUGUSTO (cor verde) XA FINALIZANDO NO S.I a de C,PERSOALMENTE O EMPERADOR DIRIXIU AS CAMPAÑAS DO NORTE ,DESTACAN BÁTALAS COMA A DO MONTE MEDULIO ,DE LOCALIZACIÓN AINDA INCERTA

2 A romanización. Gallaecia, provincia de Hispania

- Coa conquista iniciouse a **romanización** da Península, isto é, a inclusión do territorio hispano no espazo administrativo e cultural romano.
- Os romanos dividiron a Península Ibérica en **provincias**. Á fronte de cada provincia achábase un **gobernador**.
- Os romanos chamaron *Gallaecia* ao territorio ocupado polos galaicos (pobo celta). A resistencia da cultura castrexa prolongouse durante anos e Roma instalou campamentos permanentes. A partir destes naceron as cidades de *Gallaecia* (Lugo, A Coruña...).
- Para facilitar o comercio pola Península construíron unha extensa **rede de calzadas** e tamén desenvolveron o transporte marítimo.
- Baixo a administración romana a **producción agrícola e artesanal** medrou de xeito considerable na Península e introducíronse numerosos avances técnicos. Tamén explotouse a riqueza **mineira**.
- O principal interese de Roma polas terras galegas centrouse na explotación dos recursos mineiros; obtíñan estaño, prata e ouro nos leitos do Miño e mais do Sil, ou nas montañas auríferas.
- Moitos castros convertéronse en **explotacións agrícolas** ou **pesqueiras** seguindo o modelo das vilas romanas.

AS PROVINCIAS DE HISPANIA

CIDADES E CALZADAS DE HISPANIA

1 Observa o mapa da división de Hispania en provincias e contesta:

- Que provincia ocupaba o actual territorio galego?
- Con que provincias limitaba a *Gallaecia*?

2 Que factores fixeron medrar a produción agrícola en Hispania?

3 Observa o debuxo e responde as preguntas:

– Sobre que tipo de terreo se iniciaba a construción?

– Que catro capas tiñan as calzadas?

– Que indicaba un miliario?

4 Explica o traballo que realizan as personaxes sinaladas cun número:

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

1..OBSERVA O MAPA DE DIVISIÓN DE HISPANIA EN PROVINCIAS E CONTESTA:

..QUÉ PROVINCIA OCUPABA O ACTUAL TERRITORIO GALEGO? : pois a provincia de GALLAECIA

..CON QUÉ PROVINCIAS LIMITABA GALLAECIA? :pois de norte a sur : coas provincias de TARRACONENSIS-CARTHAGINENSIS E LUSITANIA

2..QUÉ FACTORES FIXERON MEDRAR A PRODUCCIÓN AGRÍCOLA EN HISPANIA?

..pois pola INTRODUCCIÓN de avances técnicos : creación de LATIFUNDIOS(grandes explotacións traballadas por escravos) ,O ARADO ROMANO,INTRODUCCIÓN DE NOVOS CULTIVOS ETC ..todo ésto unido á existencia de condicións favorábeis para a agricultura : regadíos ,solos fértiles ,clima...

3..OBSERVA O DEBUXO E CONTESTA ÁS PREGUNTAS :

..SOBRE QUÉ TIPO DE TÉRREO SE INICIABA A CONSTRUCCIÓN DA CALZADA ROMANA?..pois en solo

..QUÉ CATRO CAPAS TEÑEN AS CALZADAS?..pois :

1º..unha capa de pedras grandes abaixo de todo

2º unha de morteiro groso enriba

3º unha capa de morteiro fino e

4º lousas de pedra

5º hai un quinto elemento qíue é área moi fina enriba de todo

4..QUÉ INDICABA UN MILIARIO?

..pois indicaba a distancia de 1000 paso

5..EXPLICA O TRABALLO QUE REALIZAN AS PERSONAXES SITUADAS CUN NÚMERO:

1..UN CANTEIRO ESCULPE OS BLOQUES OU LOUSAS PARA A CALZADA

2..ESCÁVASE UNHA GABIA OU ZANXA PARA FAVCILITAR A DRENAXE

3.. UN XEÓMETRA OU TOPÓGRAFO FAI AS MEDICIÓNS EXACTAS ENTRE ÁNGULOS VERTICAIS E HORIZONTAIS

4..O OPERÁRIO BOTA UN MORTEIRO FINO

5..UN ESCRAVO FAI LABOR DE COMPACTAR CUN PESO ,IGUAL QUE FAI UN RODILLO NA AUTOPISTA CO ALQUITRÁN

3 O legado de Roma

- A integración de Hispania dentro do mundo romano trouxo consigo a adopción dos elementos culturais propios desta civilización. Este proceso se coñece como **romanización**.
- Deste xeito adoptáronse a **lingua** (latín), o **de-reito**, a **relixión** (culto ao emperador) a **arte** romanos.

PERSONAXES HISPANAS

- Hispania proporcionoulle grandes figuras á historia romana, como os **emperadores** Traxano, Adriano e Teodosio ou escritores como Séneca, Marcial e Quintiliano.

Bustos de mármore dos emperadores Traxano, enriba, e Adriano, á de-reita.

- En España consérvanse aínda bos exemplos das construcións romanas:
 - **Acuedutos** en Segovia, Mérida e Tarragona.
 - **Teatros** en Mérida (Badaxoz) e Sagunto (Valencia).
 - **Anfiteatros** en Mérida e Tarragona.
 - **Murallas** en Lugo.
 - **Pontes** en Alcántara (Cáceres) e Mérida.
 - **Termas** en Barcelona e Mérida.
 - **Arcos de triunfo** como os de Berà (Tarragona) e Medinaceli (Soria).
 - **Templos** en Mérida.

MONUMENTOS ROMANOS DE HISPANIA

- 1 Explica o que supuxo a integración de Hispania no mundo romano e cita os elementos culturais romanos que se incorporaron:

- 2 Observa o mapa e cita algúns dos restos romanos conservados na Península Ibérica:

- 3 Observa as fotografías dalgúns dos monumentos romanos conservados na Península Ibérica e escribe os números onde corresponda. Despois relaciona cada monumento coa súa definición:

1 Murallas	Canalización que abastecía de auga as cidades.
2 Anfiteatro	Construción robusta que protexía a cidade.
3 Teatro	Edificio onde se gardaba a estatua do deus ao que estaba dedicado.
4 Arco de triunfo	Construción ovalada onde tiñan lugar combates de gladiadores.
5 Templo	Edificio semicircular onde se representaban comedias e traxedias.
6 Acueduto	Construción que conmemoraba vitorias militares.

Itálica (Santiponce, Sevilla).

Lucus Augusti (Lugo).

Baelo Claudia (Tarifa, Cádiz).

Roda de Berà, preto de Tarragona.

Emerita Augusta (Mérida, Badaxoz).

Segovia.

1..EXPLICA O QUE SUPUXO A INTEGRACIÓN DE HISPANIA NO MUNDO ROMANO E CITA OS ELEMENTOS CULTURAIS :

..trouxo consigo a adopción dos elementos culturais do mundo romano e grego : por iso a base da nosa cultura é grecolatina

..os elementos culturais romanos que se incorporaron foron:

A..O LATÍN COMA IDIOMA OFICIAL(dará lugar ás línguas romances coma o CASTELÁN, galego, catalán, francés etc...)

B..O DEREITO ROMANO (será a base do actual CÓDIGO CIVIL)

C..A RELIXIÓN ROMANA ,culto ao emperador ,(LOGO a relixión CATÓLICA FOI DECLARADA RELIXIÓN OFICIAL DO IMPÉRIO) SUBSTITUIU ASÍ A TÓDALAS DEIDADES PAGANAS

..D..A ARTE (pegadas por todo o territorio peninsular :urbanismo etc,calzadas etc

2..OBSERVA O MAPA E CITA ALGÚNS DOS RESTOS ROMANOS CONSERVADOS NA PENÍNSULA:

..A..ACUEDUCTO DE SEGOVIA

..B..MURALLA DE LUGO

..C..RUÍNAS DE SEGÓBRIGA (CASTELA A MANCHA)

..D..RUÍNAS DE ITÁLICA

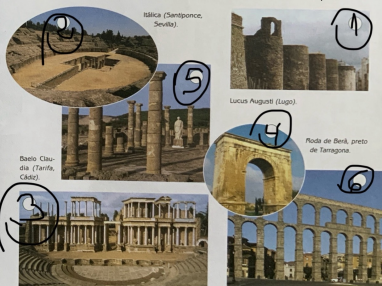
..E..PUENTE DE ALCÁNTARA

..F..RUÍNAS DE EMÉRITA AUGUSTA ,POPR EXEMPLO O TEATRO ROMANO ETC.....

3..OBSERVA AS FOTOGRAFÍAS DALGÚNS DOS MONUMENTOS ROMANOS CONSERVADOS NA PENÍNSULA IBÉRICA E ESCRIBE OS NÚMEROS ONDE CORRESPONDA .DEPOIS RELACIONA CADA MONUMENTO COA SÚA DEFINICIÓN:

3 Observa as fotografías dalgun dos monumentos romanos conservados na Península Ibérica e escribe os números onde corresponda. Despois relaciona cada monumento coa súa definición:

1 Murallas	Canalización que abastecía de auga as cidades.	6
2 Anfiteatro	Construción robusta que protexía a cidade.	1
3 Teatro	Edificio onde se gardaba a estatua do deus ao que estaba dedicado.	5
4 Arco de triunfo	Construción ovalada onde tiñan lugar combates de gladiadores.	2
5 Templo	Edificio semicircular onde se representaban comedias e traxedias.	3
6 Acueduto	Construción que conmemoraba vitorias militares.	4

(NA FOTO)

